

berkan makale son

Yazar Berkan Avcı

Gönderim Tarihi: 27-Ara-2018 01:31PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1060664369

Dosya adı: berkan_makale_son_2.docx (6.82M)

Kelime sayısı: 5018

Karakter sayısı: 34766

10

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume Issue Year: 2019

The Effect of Lego Mindstorm Projects on Problem Solving Skills and Scientific Creativity of Teacher Candidate^{1,2}	Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerilerine ve Bilimsel Yaratıcılıklarına Lego Mindstorm Projelerinin Etkisi^{1,2}
Berkan Avcı³ Fatma Şahin⁴	
Abstract In this study; The effects of Lego Mindstorms projects on problem solving skills and scientific creativity of teacher candidates were. The study group consisted of 20 pre-service science teachers. The data were collected quantitatively and qualitatively. Problem solving and scientific creativity test were used as quantitative data collection instruments. , Teacher Participant Interview was used as qualitative data collection tool. The practice with teacher candidates lasted 9 weeks. During the implementation process, prospective teachers learned Lego Mindstorms EV3 Education materials, learned and used the software. After the teacher candidates learned the software, appropriate science problems were presented at different grade levels and the problems were solved with Lego EV3 Education sets.	Özet Bu çalışmada; Lego Mindstorms projelerinin öğretmen adaylarının problem çözme becerilerine ve bilimsel yaratıcılıklarına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Fen Bilgisi 3.sınıf öğrencisi 20 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada nicel ve nitel veriler toplanmıştır. Nicel veri toplama araçları olarak problem çözme envanteri ve bilimsel yaratıcılık testi kullanılmıştır. Nitel veri toplama aracı olarak da öğretmen görüş anketi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulama süreci 9 hafta sürmüştür. Uygulama sürecinde öğretmen adayları Lego Mindstorms EV3 Education materyallerini öğrenmiş, yazılımını öğrenerek kullanmışlardır. Öğretmen adayları yazılımı öğrendikten sonra farklı sınıf düzeylerine uygun fen problemleri sunulmuş ve problemlere Lego EV3 Education setleri ile çözüm üretmişlerdir.

8

¹ Bu çalışma, "Lego Mindstorm Robotik Projelerinin Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Etkisi" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Bu çalışma Marmara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından, EGT-C-YLP-250816-0427 kodlu proje ile desteklenmiştir.

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, berkanmarmara@gmail.com

⁴ Prof. Dr. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Fen Bilimleri Öğretmenliği, fsahin@marmara.edu.tr

Results of the study, the participating teacher candidates identified Lego Ev3 Education sets as creative (25.6%), functional (18.7%), educational (20.9%), developmental (20.9%) and informative (13.9%).

Keywords: Lego Mindstorm, Scientific Creativity, Technological Problem Solving.

Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında katılan öğretmen adaylarının Lego Ev3 Education setlerini: yaratıcı (%25.6), işlevsel (%18.7), eğitimde uygulanabilir (%20.9), gelişimsel (%20.9), bilgiyi uygulayabilir (%13.9) olarak tanımlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Lego Mindstorm, Bilimsel Yaratıcılık, Teknolojik Problem Çözme.

1. Giriş

Günümüzde hızla değişen ve gelişen teknolojinin insan yaşamına ve eğitime yansımaları artarken (Timur, Yılmaz ve Timur, 2013), bu gelişmeler teknoloji ve eğitimi birbirinden ayrılmaz bir bütün haline getirmiştir (Komis vd., 2007; McCannon ve Crews, 2000; Simon, 1983). Eğitim ve teknolojinin ortaklığında kaliteli bilgiyi ortaya çıkaran, ortaya sunduğu bu kaliteli bilgiyi uygulayan ve yaygınlaştıran bireylerin yetiştirilmesine önem verilmelidir (Akgün, 2001). Ortaya çıkarılan kaliteli bilginin yaygınlaştırılmasında öğretim etkinleri büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda öğretim uygulamalarının devamlılığı ve sürdürülebilirliği için nitelikli öğretmen iş gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretim uygulamalarının da istenilen başarıya ulaşması için öğretim uygulamalarının arka planında yer alan program, yönerge, yöntemlerin ve problem durumlarının çok iyi hazırlanması gerekmektedir (Varış, 1994).

Ülkeler eğitim programlarını değişen durumlara göre revize etmektedir. Ülkemizde de gelişen teknoloji ve eğitim anlayışı ile birlikte programlar yeniden düzenlenmektedir (MEB, 2013). Yapılan bu programların amacına ulaşabilmesi için nitelikli öğretmenlere ihtiyaç vardır (Akgün, 2001). Demirhan (2015)'in da belirttiği gibi günümüz öğretmenlerinin 21. yy becerilerine sahip, yaratıcı, yenilikçi, analitik düşünen bireyler olması önemlidir.

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK, 2007), bu değişime ayak uydurabilmek adına öğretmen yetiştirme programlarında değişiklik yapılmasına karar vermiştir. Programın hedefleri arasında teknoloji okuryazarı ve bilgisayar okuryazarı öğretmenler yetiştirilmesi yer almaktadır. Gerçek, Köseoğlu, Yılmaz ve Soran (2006) ve NCLB (2001)'nin belirttiği gibi bir öğretmen ne kadar nitelikli olursa eğitim sisteminin başarısı da bununla doğru orantılı artmaktadır. NCATE(2008), eğitim kurumlarının tüm öğrencilere kaliteli eğitim sağlama sorumluluğunu taşıması gerektiğini vurgulamıştır. NCATE(2008) tarafından geliştirilen bilgi, beceri ve haklara ilişkin standartlar, öğretmen yetiştirme kurumlarının öğrencilerin K-12 müfredatını etkili bir şekilde öğretmeye nitelikli olup olmadığını belirleyebilmeleri için oluşturulmuştur.

Çalışmalar öğretmenlerin teknoloji okuryazarı bireyler olarak yetiştirilmesi gerektiğini ancak öğretmen adaylarının bu bilgi ve beceriye sahip olmadığını göstermektedir. Bunun için de öğretmen yetiştirme kurumlarında, öğretmen adaylarının teknoloji okuryazarı bireyler olarak yetiştirilmesi, teknolojik uygulamaları pedagojik alan bilgisi bilgileri ile bütünleştirerek sınıf içi etkinliklerde kullanması gerekmektedir (Koehler ve Mishra, 2008; Penney, 2013; Spruill, 2014; Angeli ve Valanides, 2009).

Teknolojik bir uygulamayı ders içerisinde kullanan bir öğretmenin, bu uygulama hakkında sadece çalışma prensipleri ya da bağlantıları ile ilgili bilgiye sahip olması yeterli olmamaktadır. Öğretmenlerin teknolojik uygulamaları sınıf içerisine dahil ederken o uygulama hakkında detaylı bilgiye sahip olması gerekmektedir. Öğretmenlerin kendi alanları ile ilgili kullanması gerektiği teknolojilere dair kullanım bilgi, beceri ve donanımlara sahip olması ve ayrıca kullanım sırasında çıkabilecek küçük çaptaki teknik arızaları da çözmeye becerili olmaları önem arz etmektedir. Bunun

yanı sıra teknolojinin yanında yeni öğretim tekniklerini kullanarak öğrenme etkinliklerinde düzenlemeye gitme becerileri kazanmaları gerekmektedir (Koh, Chai ve Tsai, 2013).

Eğitimle teknolojinin bütünleşmesiyle geliştirilen eğitimsel Robotik uygulamalarının, okulöncesinden üniversiteye kadar her düzeyde bilim ve teknoloji eğitiminin doğasını etkileme potansiyeline sahip olduğu görülmektedir (Friedman, 2005). Benitti (2012), son birkaç yılda robotik alanındaki popüler ilginin şaşırtıcı bir şekilde arttığına işaret etmektedir. Mataric (2014), robotiklerin "K-12'den lisansüstü okula kadar her düzeyde mühendislik ve fen eğitiminin doğasını önemli ölçüde etkileme potansiyeline" sahip olduğunu bildirmiştir. Eğitimde robotik uygulamalar, özellikle üniversite öncesi eğitimde son yıllarda giderek daha çok ilgi çekmektedir.

Son çalışmalar, robotik uygulamaların ilgi çekici olduğunu ve öğrencilerin problem çözme, yaratıcılık ve takım çalışması becerilerinin geliştirdiği belirtmiştir. Yapılan uygulamalar incelendiğinde de daha çok Lego Mindstorm robot eğitim setlerinin kullanıldığı görülmüştür (Barak ve Doppelt, 2000; Benitti, 2012; Bers ve Portsmore 2005; Eguchi, 2010; Hussain ve ark., 2006; Mataric, 2014; Murray ve Bartelmay, 2005; Petre ve Price 2004; Sullivan, 2008; Vernado 2005). Bers ve Portsmore (2005)'e göre Lego Mindstorm, Pico Cricket, Arduino vb. sistemler; tasarım, dişliler, motorlar ve sensörler ile mühendislik kavramlarının temelinin oluşturulmasında ve öğrencilerin deneyimler yaşayarak aktif öğrenme fırsatları sağlamaktadır.

Her yıl robotikle ilgili dernekler belirli kurallar doğrultusunda bazı yarışmalar düzenlemektedir. Binlerce takım ekibi ulusal ve uluslararası etkinliklerde yarışmaktadır. Yarışmaların misyonu, genellikle gençleri bilim, mühendislik ve teknoloji becerileri geliştiren, yeniliğe ilham veren ve kendine güven ve iletişim becerilerini geliştiren heyecan verici bir mentor tabanlı eğitime yönlendirmektir. Robotik yarışmaları ve ilgili proje çalışmaları, mevcut okul sistemlerinde çoğunlukla göz ardı edilen takım temelli öğrenmeyi desteklemek için çok uygun bir platform olarak görülmektedir (Petrovič ve Balogh, 2008).

Bu çalışmada Lego Mindstorm projelerinin fen bilgisi öğretmen problem çözme becerilerine ve bilimsel yaratıcılıklarının etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın problem cümlesini Lego Mindstorm projelerinin öğretmen adaylarının problem çözme becerilerine ve bilimsel yaratıcılıklarına etkisi var mıdır?" sorusu oluşturmaktadır.

14

2. Yöntem

2.1 Araştırma Modeli

Bu çalışmada robotik projelerinin öğretmen adaylarının problem çözme ve bilimsel yaratıcılıklarına etkisini incelemek amaçlandığından, karma yöntem araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel ya da nitel araştırmalar tek başına kullanıldığında araştırma sorularında ortaya çıkabilecek eksiklikleri ortadan kaldırmak adına karma yöntem tercih edilmiştir. Bu sayede çalışmada tek bir yöntem yaklaşımı yerine her iki yaklaşım birlikte incelenerek araştırma problemine derinlemesine cevaplar bulmada yardımcı olmaktadır (Creswell ve Plano-Clark, 2007). Karma yöntem araştırmasının seçilmesinde ki bir diğer faktör ise nicel veriler sonucunda elde edilen bulguları nitel veriler ile de destekleyerek daha zengin bir bulgular elde etmektir (Greene, Krayder ve Mayer, 2005).

2.2. 19 İşma Grubu

2016-2017 eğitim-öğretim yılında Fen Bilgisi Öğretmenliği 3.sınıf öğretmen adayları oluşturulmuştur. Öğrenciler tamamen rastgele ve gönüllülük esasına dayalı olarak seçilerek oluşturulmuştur. Araştırmada tek grup kullanılmıştır. Araştırmada deney grubu olarak belirlenen sınıfa ait demografik veriler ise şöyledir: deney grubunda 20 öğrenci bulunmaktadır. Deney grubu 3 erkek, 17 kız öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının yaş grupları 20-23 yaş aralığında dağılım gösterdiği gözlemlenmiştir.

2.3. 6 Veri Toplama Araçları

Problem Çözme Envanteri: Araştırmada Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlamasını Şahin ve ark.(1993) tarafından problem çözme envanteri kullanılmıştır. Testin Cronbach alfa değeri .88 olarak tespit edilmiştir.

18 Bilimsel Yaratıcılık Testi: Öğretmen adaylarının bilimsel yaratıcılıklarını tespit etmek için Hu ve Adey (2002)'in geliştirdikleri bilimsel yaratıcılık testi kullanılmıştır. Bilimsel yaratıcılık

testinin Türkçe uyarlaması Kadayıfçı (2008) tarafından yapılmıştır. Testin Cronbach alfa değeri .73 olarak bulunmuştur.

Öğretmen Katılımcı Görüşme Formu: Yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Yapılandırılmış görüşme formu 7 sorudan oluşmaktadır. Yapılandırılmış görüşme formu öğretmen adaylarının Lego Mindstorm setleri ile gerçekleştirdikleri uygulama sonrasında detaylı görüşlerini almak ve nicel verileri desteklemek amacı ile kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan bazı sorular aşağıdaki gibidir.

S1: Lego Mindstorm EV3 robot eğitim materyalleri hakkında genel görüşleriniz nedir?

S2: Lego Mindstorm EV3 robot eğitim materyallerini fen dersinin hangi kısmında uygulamayı tercih edersiniz?

S3: Lego Mindstorm EV3 fen öğretim programına entegre etseydiniz hangi konuların öğretiminde ne şekilde kullanırdınız?

2.4 Araştırmanın Uygulanması

Öğretmen adayları ile gerçekleştirilen çalışma 9 hafta boyunca sürdürülen araştırmanın çalışma süreci Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Uygulamanın Çalışma Süreci

Hafta	Etkinlikler	Süre
1. Hafta	UYGULAMANIN TANITILMASI VE ÖN HAZIRLIK (Öntestlerin Uygulanması. Robotik ve Lego Mindstorms EV3 Eğitim Setinin tanıtılması.)	40 + 40 dk
2. Hafta	BİLİMSEL YARATICILIK (Bilimsel yaratıcılık sunumu ve etkinliklerinin yapılması.)	40 dk
3. Hafta	PROBLEM ÇÖZME (Problem çözme etkinlikleri ve sunumunun yapılması.)	40 dk
4. Hafta	HAZIRLIK AŞAMASI 1 (Deney gruplarının oluşturulması. Robotikle ilgili çeşitli gösteri etkinliklerinin gerçekleştirilmesi. Gruplardan basit robot arabalar tasarımlarının istenmesi.)	40 dk
5. Hafta	HAZIRLIK AŞAMASI 2 (Program ara yüzünün kullanımının uygulamalı olarak gösterilmesi.)	40 dk
6. Hafta	KUVVET HAREKET (Sürat, Kütle, Kinetik Enerji İlişkisi)	40 dk
7. Hafta	BIG WHEEL (Çevre düzenlemeleri, Basit makineler)	40 + 40 dk
8. Hafta	TOKSİK MISIR (GDO, Genetik mühendisliği, Mühendislik Tasarım)	40 + 40 dk
9. Hafta	DEĞERLENDİRME (Etkinliklerin değerlendirilmesi. Son testlerin uygulanması.)	40 dk

Araştırma süresince ilk altı hafta öğretmen adaylarının çalışmaya hazırlanma sürecidir. Bu süreçte öğretmen adaylarının Lego Mindstorm Ev3 yazılımını öğrenebilmeleri, mekanik olarak tasarımlar yapabilmelerini ve pedagojik açıdan yaptıkları ürünleri ders içi materyalleri olarak nasıl kullanabileceklerine yönelik eğitimler verilmiştir. Altı haftanın sonunda öğretmen adaylarına üç

farklı problem senaryoları verilerek öğretmen adaylarından çözüm üretmeleri beklenmiştir. Öğretmen adayları ile gerçekleştirilen üç farklı problem senaryosundan biri olan TOKSİK MISIR etkinliğinin uygulama adımları aşağıda verilmiştir.

Senaryo Aşaması: Öğretmen adaylarına bir problem senaryosu sunulmuştur.

Problem senaryosu; 'Bir kenarının uzunluğu 20 cm olan bir kare içinde son derece tehlikeli toksik patlayan mısır bulunmaktadır. Eğer toksik patlayan mısır dekontaminasyon (inhibe) için güvenli kaba aktarılmazsa tüm şehri kirleterek yok edecektir. Patlayan mısır patlamadan önce tam olarak 80 dakika güvenli bir hayata sahip olduğu tahmin edilmektedir. Şehri kurtarmak size kalmıştır'. Bu senaryo için yere siyah bant ile bir kare oluşturulmuştur. Kare içerisine kâğıt pet bardak konulmuştur. Kâğıt pet bardak içerisine patlayan mısırlar konulmuştur. Öğretmen adaylarının bu bardağı güvenli şekilde ve içerisindeki mısırları yere dökmeden başlangıç konumundaki yeşil bölgeye getirmesi gerekmektedir. Bu etkinlik için öğretmen adaylarına sınırlamalar ve kriterler sunulmuştur.

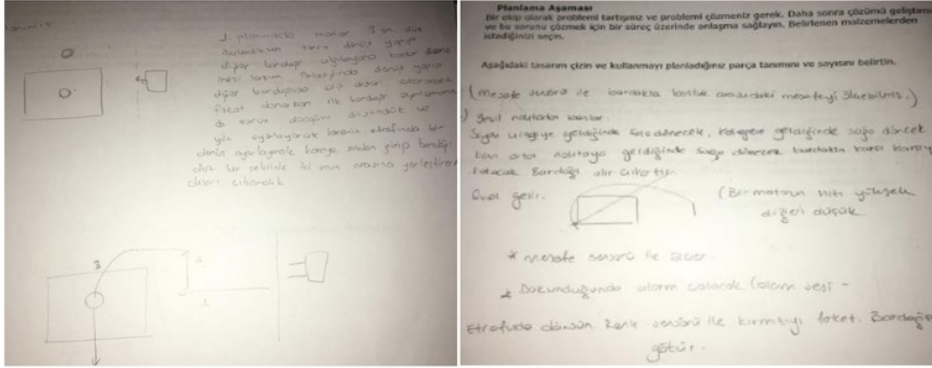
Kriter: Hiç kimse vücudunun herhangi bir kısmı ile kare alanın içine geçemez. Kare alanın içerisine sadece hazırlanan robotlar ve mekanik parçalar girebilir. Patlayan mısırların dökülmemesi gerekir.

Kısıtlamalar: Sadece Lego Mindstorm EV3 setleri kullanılabilir. Bu görevi başarabilmek için 80 dakika süre verilmiştir. Öğretmen adaylarına belirtilen problem senaryosunun çözümü için bir düzenek hazırlanmıştır. Düzenek Şekil 1'deki gibidir. Öğretmen adayları oluşturdukları çözümleri test etmek için yeşil bantla işaretlenmiş yerden başlamaları gerekmektedir. Problem senaryosunda da belirtildiği gibi patlayan mısır bulunan kabın çevresine 20 cm uzunluğunda kare oluşturulması için siyah bant kullanılmıştır. Bantların farklı renklerde kullanılması öğretmen adaylarının üretecekleri çözümler için referans noktaları belirlemelerini sağlayacaktır.

Şekil 1: Toksik Mısır Konteynırının Yer Aldığı Alan

Planlama Aşaması: Bu aşamada öğretmen adaylarından verilen problem senaryosuna yönelik öncelikle beyin fırtınası yaparak çözüm için fikir oluşturmaları istenmiştir. Grup içerisindeki her bir öğretmen adayında kendi oluşturduğu fikrin şemasını çizmesi istenmiştir. Çizimi yaparken hangi parçaların kullanılacağı ve hangi görevi yerine getireceğinin yazılması istenmiştir. Grup içerisinde çözümlerin çok sayıda oluşturulmasına dikkat edilmiştir. Şekil 2 ve Şekil 3'te görüldüğü gibi öğretmen adayları oluşturdukları fikirlerin çizimlerini yapmışlar ve nasıl işlev göstereceğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları yaptıkları çizimleri grup arkadaşlarına sunmuşlardır.

Şekil 2: Grupların Oluşturdukları Planlama Aşaması

Şekil 3: Grupların Planlama Aşaması

Yapım Aşaması: Her gruptaki öğretmen adayları problemi çözmeye yönelik fikirlerini kendi grubuna sunmuştu. Fikirler grup üyeleri tarafından değerlendirilerek, fikirleri yapılabilir olmasına göre sıralamışlardı. Bu aşamada her grup bir fikri seçerek o fikri Lego Mindstorm EV3 setleri ile yapmaya başlamışlardı. Gruplardan çıkan fikir eğer problemi çözemezse, sıraladıkları fikirlere geri dönerek diğer fikirleri uygulayabilecekleri de söylenmişti. Şekil 4'te görüldüğü gibi öğretmen adayları oluşturdukları çizimlerden problemi çözüme ulaştıracak en iyi çizimi seçmişlerdir. Seçilen çizim grup üyelerinin eklentileri ile detaylandırılmış ve Lego Mindstorm setleri ile oluşturulmaya başlanmıştır.

Şekil 4: Grupların Planlarının Yapım Aşaması

Test Aşaması: Gruplar oluşturdukları modellerin yazılımlarını yaparak test etme sürecini gerçekleştirmişlerdir. Öğretmen adayları test etme aşamasında oluşturduğu modelde bir eksiklik bulunduğu takdirde, ilk başta oluşturulan çizimde bulunan modeli gözden geçirir. Bu yüzden test aşamasını geçen modellerin son çizimleri ve çizimdeki parçaların görevlerini tekrardan yazmaları istenmiştir. Şekil 5'te görüldüğü gibi öğretmen adayları oluşturdukları modeller için yazılımlarını oluşturmuşlardır. Öğretmen adayları yazılımı yaparken; referans noktalarını seçmek ve yazılımlarında herhangi bir hata oluşmaması için modellerini denemişlerdir.

Şekil 5: Grupların Ürünlerini Test Ettikleri Aşama

Değerlendirme Aşaması: Gruplar oluşturdukları çözümleri diğer gruplara göstererek öneriler topladılar ve gruplardan problem senaryosundan test aşamasını bitirene kadar geçen süreyi ve yaşadıklarını değerlendirmeleri istenmiştir. Bunun içinde öğretmen adaylarına aşağıdaki gibi sorular yöneltilmiştir.

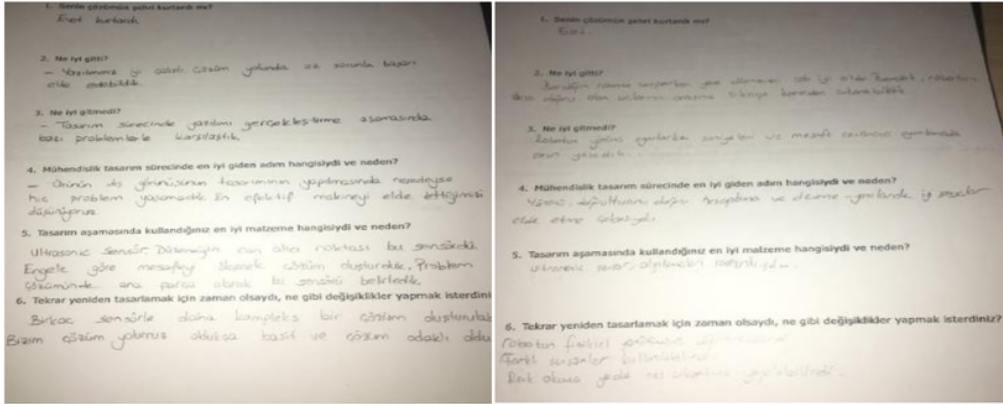
S1: Senin çözümün şehri kurtardı mı?

S2: Tasarımınız da neler iyi gitti? Neler iyi gitmedi?

S3: Mühendislik tasarım sürecinde en iyi giden adım hangisiydi ve neden?

S4: Tekrar yeniden tasarlamak için zaman olsaydı, ne gibi değişiklikler yapmak isterdiniz?

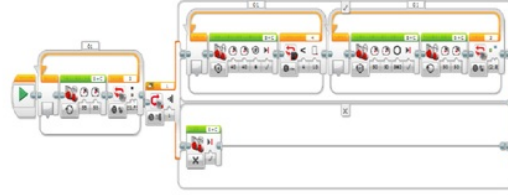
Öğretmen adayları hazırladıkları projeyi bu adımda eksiklerinin de farkında olarak değerlendirme süreci içerisine girmişlerdir.

Şekil 6: Grupların Süreçteki Öz Değerlendirmeleri

Şekil 6'da görüldüğü gibi öğretmen adayları öncelikli olarak kendi projeleri hakkında öz değerlendirme yapıp ardından da bu fikri daha da iyi bir hale getirebilmek için nelerin yapılması gerektiğini tartışmışlardır.

Şekil 7: 4. Grubun Oluşturduğu Ürün Ve Yazılımı

Şekil 7'de dördüncü grupta yer alan öğretmen adaylarının belirlenen problemi çözmek için oluşturdukları model görülmektedir. Oluşturulan ürün bardağın tam karşısındaki siyah bant üzerinde mesafe sensörü ölçümlerinden yararlanarak yazılımda belirlenen mesafede durmaktadır. Model durduğunda öğretmen adayı istediği zaman dokunma butonuna basarak model tekrar harekete geçerek bardağı kare alan içerisinde çıkararak en başta belirtilen yeşil noktaya getirmektedir.

Şekil 8: 3. Grubun Oluşturduğu Ürün Ve Yazılımı

Şekil 8'de üçüncü grupta yer alan öğretmen adaylarının belirlenen problemi çözmek için oluşturdukları model bulunmaktadır. Oluşturulan üründe palet sisteminin altında bulunan renk sensörü ile siyah bant üzerine geldiğinde konumunu bardak ile aynı olacak şekilde düzeltmektedir. Bardak ile bant arasında ki mesafe kadar motorlar düz çalışarak bardağı palet sistemi ile yukarı kaldırarak ilk başta belirtilen yeşil noktaya getirmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen nicel veriler SPSS paket programı, nitel veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Katılımcı sayısı 30'dan az olduğu için parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Çünkü katılımcı sayısı azaldıkça parametrik testlerde varsayımların bozulma olasılığı artmaktadır (Sümbüloğlu ve Sümbüloğlu, 2007).

3. Bulgular

3.1. Lego Mindstom Uygulamalarının Problem Çözme Becerilerine Etkisi

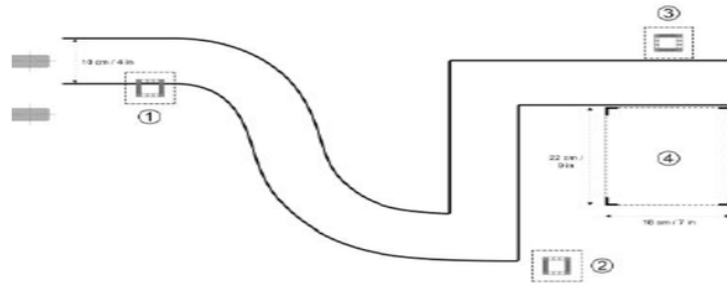
Aşağıdaki tabloda öğretmen adaylarının problem çözme testinden aldıkları puanlar görülmektedir.

Tablo 2: Problem Çözme Testine Ait Wilcoxon Testi Sonuçları

Son Test- Ön Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif sıra	17	10.09	171.50	3.08*	0.002
Pozitif sıra	2	9.25	18.5		
Eşit	1				

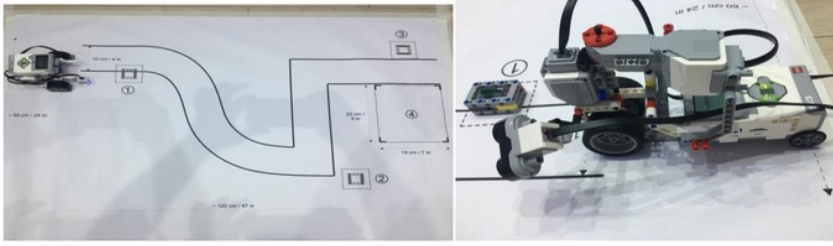
Problem çözme testinin sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($z=3.08$, $p<.05$). Bu anlamlı fark ön test lehindedir.

Öğretmen adaylarına Şekil 9'da yer alan görev haritası verilmiştir. Öğretmen adaylarından bu görev haritasında yer alan başlama noktasından başlayarak dört numara ile belirlenmiş alana robotlarını park etmeleri istenmiştir. Görevi başarı ile tamamlamak için öğretmen adaylarına yardımcı olması için çizgilerin yanına Lego parçalarından yapılan küpler ve çizgiler arasındaki uzaklık santimetre ve inç olarak verilmiştir. Bu küpler Şekil 9'da bir, iki ve üç numara ile numaralandırılmıştır. Bu görevi yaparken öğretmen adaylarına belirli kısıtlamalar ve sınırlılıklar getirilmiştir. Öğretmen adaylarının hazırlamış oldukları robotu 45 saniye içerisinde belirlenen kutu alanın içerisinde yer almalıdır. Hazırlanan robot harekete geçtikten sonra kesinlikle temas edilemez. Öğretmen adayları projelerini yaparken sensör olarak sadece renk sensörü ve mesafe sensörü kullanılabilir.

Şekil 9: Birinci Problem Senaryosu

Gruplar Şekil 9'da verilen problem senaryosuna yönelik çalışmalarını önce senaryo, planlama, yapım, test etme ve değerlendirme aşamalarından geçerek görevlerini tamamlamaya çalışmışlardır. Problem senaryosunu gerçekleştirmeye çalışırken zorlanmış olsalar da tüm gruplar başarı ile tamamlamışlardır. Grupların oluşturdukları ürünlerden bazıları Şekil 10'da verilmiştir.

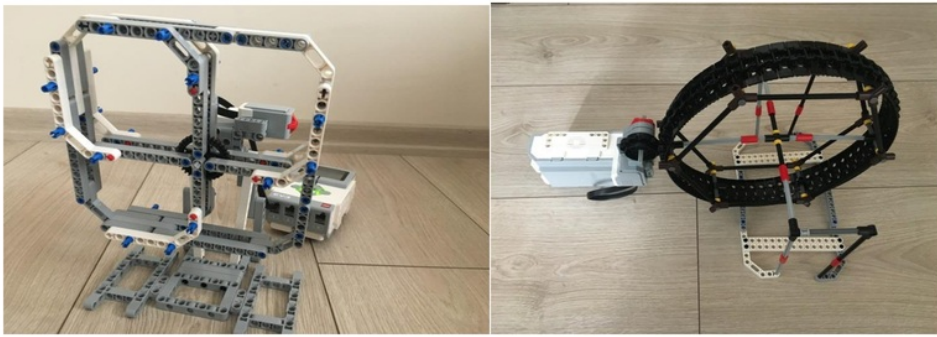
Şekil 10: Grupların birinci problem senaryosuna yönelik oluşturdukları çözümler

Öğretmen adayları kuvvet hareket ünitesi için hazırlanmış olan bu problem senaryosu için uğraşırken hem eğlenmişler hem de kuvvet hareket ünitesini somutlaştırarak anlatabileceklerinin farkına varmışlardır. Öğretmen adayları ile yapılan katılımcı görüşme anketinde öğretmen adayları bu durumu hatırlatmışlardır. Ayrıca öğretmen adayları bu problem senaryosunu kendilerince nasıl geliştirilebileceğini de vurgulamışlardır.

Ö. A. 11: "...Örnek verecek olursam: yol-hız-zaman konusunda tekerlekli bir robot sayesinde yolu ölçtürerek hızı buldururdum. Tekerlek büyüklüğünü değiştirmenin neleri etkilediğini kavratırdım. Uygun bir yol düzeneğiyle hız sürat farkını kavratırdım..."

Öğretmen adaylarına ikinci problem senaryosu olarak Big Wheel etkinliği sunulmuştur. Öğretmen adaylarından Birleşik Krallık'ta yer alan London Eye gibi dönme dolap yapımları istenmiştir. Öğretmen adayları bu dönme dolabı yapabilmek için öncelikle onlara London Eye ile ilgili detaylı bilgiler sunulmuştur. Öğretmen adaylarına dönme dolabı yapabilmek için iki farklı motor tipinden sadece bir tanesini kullanma hakkı sunulmuştur. Öğretmen adayları dönme dolabı yaparken dönme dolabının çapı en az 20 santimetre olması istenmiştir. Ayrıca öğretmen adayları dönme dolabı yaparken en az 2 farklı tip dişlide kullanmak zorunda oldukları söylenmiştir. Öğretmen adaylarına bu projeyi tamamlamak için 80 dakika verilmiştir.

Öğretmen adayları oluşturdukları detaylı çizimleri Lego Mindstorm EV3 malzemeleri ile yapmaya başlamışlardır. Öğretmen adayları bu aşamada oluşturdukları dönme dolabın aynı zamanda döndürülebilir bir pozisyonda olmasına özen göstermişlerdir. Öğretmen adaylarının oluşturdukları yapıardan örnekler Şekil 11'de sunulmuştur.

Şekil 11: Grupların İkinci Problem Senaryosuna Yönelik Oluşturdukları Çözümler

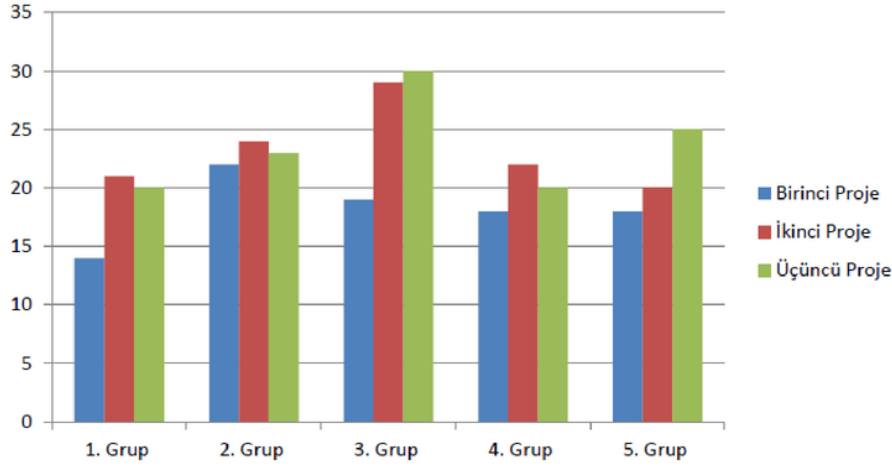
Öğretmen adayları bir sonraki adımda ise dönme dolabı döndürebilmek için yazılım yapmışlardır. Öğretmen adayları için bu adım planlama ve yapım aşamasına göre biraz daha kolay

bir süreç olarak geçmiştir. Öğretmen adaylarının planlama ve yapım aşamasında karşılaştıkları zorlukları katılımcı görüşme formunda dile getirmişlerdir.

Ö. A. 7: “Tasarım için ne yapabileceğimi düşünmekte bazen zorluk yaşadım.”

Ö. A. 12: “Ara ara zorlandık. Fakat bu zorlanma parça bulma konusunda idi...”

Grafik 1: Grupların Üç Projeden Aldıkları Toplam Puanlar

Grafik 1’de öğretmen adaylarının(5 grup) üç farklı problem senaryosuna çözüm olarak geliştirdikleri projelerden aldıkları toplam puanlar görülmektedir. Projeler rubrikle değerlendirilmiştir. Değerlendirme rubriği sonuçlarına göre grupların çoğu (1.grup, 2.grup ve 4.grup) ilk iki projede puanlarını arttırırken üçüncü projede bu puan artışlarını gösterememişlerdir. Bunun sebebi olarak problem senaryolarının ve oluşturacakları ürünlerin zorluğu olarak gösterilebilir. Grafikde de görüldüğü gibi öğretmen adayları 1. Projede daha az başarılı olurken 2. ve 3. Projelerde başarılarını giderek arttırmışlardır.

3.2. Lego Mindstrom Uygulamalarının Bilimsel Yaratıcılık Üzerine Etkisi

Tablo 3’de öğretmen adaylarının bilimsel yaratıcılık testi sonuçlarına ilişkin Wilcoxon testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Bilimsel Yaratıcılık Testi Sonuçlarına Ait Wilcoxon Testi Sonuçları

Son Test- Ön Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif sıra	5	5.10	25.50	2.80*	0.005
Pozitif sıra	14	11.75	164.50		
Eşit	1				

Tablo 3’de göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bilimsel yaratıcılık testinin ön ve son test uygulaması arasında anlamlı bir fark ($z=2.80, p<.05$) tespit edilmiştir. Tespit edilen bu

fark son test lehinedir. Bu sonuçlara göre, Lego Mindstorm projelerinin öğretmen adaylarının bilimsel yaratıcılıklarını geliştirmede önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Yapılan çalışmada Lego mindstom projelerinin öğretmen adaylarının problem çözme becerilerini geliştirdiği tespit edilmiştir. Bu bulgu literatür ile uyumludur. Literatürde Lego'nun problem çözme yetisini arttırdığını gösteren çok sayıda çalışma mevcuttur (Korkmaz, 2016; Hussain, Lindh ve Shukur, 2006; Li, Huang, Jiang ve When, 2016). Korkmaz (2016) çalışmasında Elektrik elektronik mühendisliği bölümü birinci sınıftaki toplam 75 öğrenciye gerçekleştirdiği çalışmada öğrencileri iki gruba ayırmış bir gruptaki öğrenciler Scratch yazılım ile diğer gruptaki öğrenciler ise Lego setleri eğitim görmüşlerdir. Uygulanan ön test ve son testler sonucunda Lego Mindstorms Ev3 ile uygulama yapan grubun problem çözme becerilerinde anlamlı farkın olduğunu gözlemlemiştir.

Barak ve Zadok (2009), yaptıkları çalışmada robotik çalışmalara katılan öğrencilerin problem çözme becerilerine etkisini incelemişlerdir. Çalışmada öğrenciler ilk yıl Lego ile ilgili bir oryantasyon eğitimi verilmiş ve bu eğitimlerde öğretmen normal ders gibi Lego ile ilgili genel eğitimler verilmiştir. İkinci yılda yapılan eğitimlerde öğrencilere ilk eğitimi farklılaştırarak proje tabanlı eğitim verilmiştir. Ayrıca öğretmen genel bilgiler vermek yerine öğrencilerin yaptıkları projelerle ilgili açıklamalar yapmıştır. Uygulamada projeler basitten zora olarak gruplandırılmış ve projeler bitince öğrenciler ile görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Yapılan nitel analiz sonuçlarında Lego Mindstorm robotik uygulamaların öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirdiğini vurgulamışlardır. Usta ve Korkmaz, (2010); Le ve Kim(2014); Rahman, (2017); You ve Kapila, (2017) Lego uygulamalarının problem çözme yetisini arttırdığını bildirmişlerdir.

Wang (2001), 87 makine mühendisliği birinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirdiği çalışma da öğrencilere yazılım programlarını öğretmeden önce Lego'ların kullanımını öğretmiştir. Tasarım, programlama ve yaratıcılık öğretmek için mükemmel bir araç olan LEGO'ların kullanımı öğrencilere çekici geldiği belirtilmektedir. ROBO LAB kullanımının, öğrencilerin kullanılan diğer yazılım programlarına kıyasla robotları programlama yeteneğini önemli ölçüde artırdığı görülmüştür (X=3.70).

Yapılan bu çalışmada Lego Mindstrom uygulamalarının öğretmen adaylarının bilimsel yaratıcılıkları üzerine olumlu etki yaptığı bulunmuştur. Çavaş ve ark. (2012), yaptığı çalışmada projelerin ilköğretim öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarını geliştirdiğini tespit etmiştir. Chao (2011), LEGO Mindstorms NXT'yi Yerli Tayvanlı öğrencilerin yaratıcılığına ilişkin bir Enerji ve Robotik Dersinde kullanmanın etkilerini araştırmak için gerçekleştirdiği bu çalışmada; Tayvanlı elli beş yerli öğrenci (24 üçüncü ve 31 dördüncü sınıf öğrencileri) katılmıştır. Araştırma kapsamında düzenlenen kurs dört ay sürmüştür. Öğrenciler "Torrance Test Yaratıcı Düşünme" ile test edilmiş ve beş zihinsel özelliği ve yaratıcı güçlerini değerlendirmek için resimler çizilmesini istenmiştir. Çalışma kapsamında ortaya çıkan sonuçlar arasında öğrencilerin akıcılık, özgünlük, detaylandırma ve yaratıcı güç puanları son testlerde arttığı görülmüştür. Araştırmacı kursta kullanılan LEGO Mindstorms NXT setlerinin öğrencilerin yaratıcılığını güçlendirdiği vurgulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının Lego Ev3 Education setlerini: yaratıcı (%25.6), işlevsel (%18.7), eğitimde uygulanabilir (%20.9), gelişimsel (%20.9), bilgiyi uygulayabilir (%13.9) olarak tanımlamıştır. Aynı zamanda öğretmen adayları:

- Setlerin öğrencilerin dikkatini çekebileceğini,
- Öğrencilerin problemlere ya da sorunlara çözüm oluşturma da yaratıcı çözümler oluşturabileceklerini,
- Setlerin içindeki parçaların küçük ve birden fazla fonksiyonda olması çocuklara hazırlanan eğitim materyallerinde de bir zenginlik oluşturacağını,
- Setlerin fen bilgisi dersi haricinde fen dersi ile birçok alanın birleştirilerek öğretim yapılabileceğini,
- Bu setleri eğitim içersin de kullanırken iyi bir hazırlık süreci ve iyi hazırlanmış problem senaryolarının sunulması gerektiğini,

- Bu setlerin fen bilgisinin doğasında olan bilgiyi yaşadığı çevreye uygulanabilir hale getirmede önemli bir rol oynayacağı vurgulanmıştır.

5. Kaynakça

- Akgün, S. (2001). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Pegem A.
- Angeli, C. ve Valanides, N. (2005). Preservice elementary teachers as information and communication technology designers: An instructional systems design model based on an expanded view of pedagogical content knowledge. *Journal of Computerassisted learning*, 21(4), 292-302
- Barak, M., ve Doppelt, Y. (2000). Using portfolios to enhance creative thinking. *Journal of Technology Studies*, 26(2) p16-25
- Barak, M. ve Zadok, Y. (2009). Robotics projects and learning concepts in science, technology and problem solving. *International Journal of Technology and Design Education*, 19(3), 289-307.
- Benitti, F.B.V. (2012). Exploring the educational potential of robotics in schools: A systematic review. *Computers ve Education*, 58(3), 978-988.
- Bers, M.U, ve Portsmore, M. (2005). Teaching partnerships: Early childhood and engineering students teaching math and science through robotics. *Journal of Science Education and Technology*, 14(1), 59-73.
- Cavas, B, Kesercioglu, T, Holbrook, J., Rannikmae, M., Ozdogru, E., ve Gokler, F. (2012, September). The effects of robotics club on the students' performance on science process ve scientific creativity skills and perceptions on robots, human and society. *In Proceedings of 3rd International Workshop Teaching Robotics*, (pp. 40-50).
- Chao, J.(2011). The effects of LEGO Mindstorms on indigenous students' creativity in Taiwan—A case study of an Energy and Robotics Course. *In Electrical and Control Engineering(ICECE), 2011 International Conference on* (pp. 6907-6910).
- Creswell, J. W, ve Clark, V. L. P. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*.
- Demirhan. E. (2015). 3D model tasarlanmanın fen bilgisi öğretmen adaylarının akademik başarıları, problem çözme becerileri, bilimsel yaratıcılıkları ve sürece yönelik algılarına etkisinin incelenmesi. Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi
- Eguchi, A. (2010). What is educational robotics? Theories behind it and practical implementation. *In Society for information technology ve teacher education international conference* 4006-4014
- Gerçek, C., Köseoğlu, P., Yılmaz, M. ve Soran, H. (2006). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 130-139.
- Green, J. C., Krayder, H., & Mayer, E. (2005). Combining qualitative and quantitative methods in social inquiry. In B. Somekh & C. Lewin (Eds.). *Research methods in the social sciences* (pp. 275-282).
- Hu, W, ve Adey, P. (2002). A scientific creativity test for secondary school students. *International Journal of Science Education*, 24(4), 389-403.
- Hussain, S., Lindh, J., ve Shukur, G. (2006). The effect of LEGO Training on Pupils ' School Performance in Mathematics, Problem Solving Ability and Attitude: Swedish Data. *Educational Technology ve Society*, 9(3), 182 – 194.
- Kadayıfçı, H., (2008). Yaratıcı düşünmeye dayalı öğretim modelinin öğrencilerin maddelerin ayrılması ile ilgili kavramları anlamalarına ve bilimsel yaratıcılıklarına etkisi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koehler, M., ve Mishra, P. (2008). Introducing TPCK. In AACTE Committee on Innovation and Technology (Eds.), *The handbook of technological pedagogical content knowledge for teaching and teacher educators* (pp. 3-29).

- Koh, J. L., Chai, C. S., ve Tsai, C. C. (2013). Examining practicing teachers' perceptions of technological pedagogical content knowledge (TPACK) pathways: A structural equation modeling approach. *Instr Sci*, 41, 793–809.
- Komis, V., Ergazakia, M., ve Zogzaa, V. (2007). Comparing computer-supported dynamic modeling and 'paper ve pencil' concept mapping technique in students' collaborative activity. *Computers ve Education*, 49(4), 991-1017.
- Korkmaz, Ö. (2016). The Effect of Scratch-and Lego Mindstorms Ev3-Based Programming Activities on Academic Achievement, Problem-Solving Skills and Logical-Mathematical Thinking Skills of Students. *Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, 4(3),73-88.
- Mataric, M. J. (2014). Robotics education for all ages. In *Proc. AAAI Spring Symposium on Accessible, Hands-on AI and Robotics Education*. McCannon, M., ve Crews, T. B.
- Murray, J. ve Bartelmay, K. (2005) Inventors in the making. *Science and Children*, 42(4), 40-40.
- (2000). Assessing the technology needs of elementary school teachers. *Journal of Technology and Teacher Education*, 8(2), 111-121.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2013). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, *Eğitimde F@tih Projesi*, <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id>
- National Council for Accreditation of Teacher Education. (2008). *Professional Standards for the Accreditation of Teacher Preparation Institutions*
- No Child Left Behind Act of 2001, *Pub. L. No. 107–110*.
- Öztürk, E., ve Horzum, M. B. (2011). Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması. *Abi Evran Üniversitesi Krşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*,12(3).
- Petre, M., ve Price, B. (2004). Using robotics to motivate 'back door' learning. *Education and information technologies*, 9(2), 147-158.
- Rahman, S. M. (2017), *Exploring the Dynamic Nature of TPACK Framework in Teaching STEM Using Robotics in Middle School Classrooms*.
- Schmidt, D.A., Baran, E., Thompson, A.D., Mishra, P., Koehler, M.J. ve Shin, T.S. (2009). Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK): The Development and Validation of an Assessment Instrument for Preservice Teachers. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(2), 27
- Simon, Y.R. (1983). Pursuit of happiness and lust for power in technological society. (Ed: Mitcham, C. ve R. Mackey) *Philosophy and Technology*. Free Press. New York.
- Sullivan, F. R. (2008). Robotics and science literacy: Thinking skills, science process skills and systems understanding. *Journal of Research in Science Teaching*, 45(3), 373–394.
- Şahin, N. Ve Sahin, N. H. ve Heppner, P. P. (1993). Psychometric properties of the Problem solving Inventory in a group of Turkish University Students. *Cognitive Therapy and Research*, 7 (4) 379-396.
- Timur, B., Yılmaz, Ş., ve Timur, S. (2013). Öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına yönelik öz-yeterlik inançları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1).
- Usta, E., ve Korkmaz, Ö. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve teknoloji kullanımına ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1335-1349.
- Varış, F. (1994). *Eğitim Bilimine Giriş*. Konya: Atlas.
- YÖK (2007). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*.

Extended English Summary

Introduction

Robotics projects has become increasingly popular in recent years, particularly in pre-university education. The literature states that robotics applications in general are interesting and that students develop problem solving, creativity and team-working skills (Hussain et al. 2006). It was observed that Lego Mindstorm robot training sets were mostly used when the studies were examined (Barak and Doppelt, 2000; Benitti, 2012; Bers and Portsmore 2005; Eguchi, 2010; Mataric, 2014; Petre. and Price 2004; Sullivan, 2008; Vernado 2005). Bers and Portsmore suggested that (2005), Lego Mindstorm, Pico Cricket, Arduino etc. form a basis for engineering concepts with designing, gears, motors and sensors and also emphasize and also they provide the foundation for active learning opportunities through the experience of students. Benitti (2012) points out that the interest in robotics has increased dramatically over the last few years. Robotics have the potential to "significantly influence the nature of engineering and science education at all levels, from K-12 to the graduate school" (Mataric, 2014).

In this study was to determined the effects of Lego Mindstorms projects on teacher candidates' scientific creativity and problem solving skills.

Method

Mixed method was used in this research. In order to eliminate the shortcomings in research questions when the quantitative or qualitative research method is used alone, mixed method was preferred. Another factor in the selection of mixed method research is to support the findings obtained from quantitative data with qualitative data (Greene, Krayder and Mayer, 2005).

Sample: Study group is consisted of 3 male and 17 female teacher candidates. It was observed that pre-service teachers' age ranges from 20 to 23.

Instruments: Problem Solving Inventory, Scientific Creativity Test, Teacher Participant Interview Form were used as data collecting instruments.

Process Of The Study: The first six weeks of the study is called preparation period of preservice teachers for the study. Teacher candidates were given trainings on how to use Lego Mindstorm Ev3 software, how to make mechanical designs and to how to use the pedagogical products as in-class materials. At the end of six weeks, preservice teachers were given three different problem scenarios and they were expected to provide solutions for those problems.

Results

The analysis shows a significant difference between the pre and post-test of teacher candidates' problem solving skills ($z = 3.08, p < .05$). In deeper analysis, it is seen that the

meaningful difference is in the direction of negative sequences, ie in favor of pre-tests. There was a significant difference between pre-test and post-test scores of teacher candidates ($z = 2.80$, $p < .05$) on Scientific Creativity Test. When the mean and sum of the difference scores are taken into consideration, it is seen that the difference is in favor of the positive sequences, ie the post-test score. According to these results, it can be said that the program has a significant effect on developing pre-service teachers' scientific creativity skills.

Discussion and Conclusion

In this study, it has been determined that lego mindstrom projects positively affect the problem solving and scientific creativity of pre-service teachers. This result is consistent with the current literature. There are numerous studies show that Lego improves problem solving skills (Korkmaz, 2016; Hussain, Lindh and Shukur, 2006; Li, Huang, Jiang and When, 2016). In the study carried out by Korkmaz (2016), a total of 75 freshman students in Electrical and Electronics Engineering Department, were divided into two groups. One group worked with Scratch software while the other worked with Lego sets. As a result show that the problem-solving skills of the the group who worked with Lego Mindtorms V3 is significantly improved.

berkan makale son

ORIJINALLIK RAPORU

%8

BENZERLIK ENDEKSI

%8

İNTERNET
KAYNAKLARI

%6

YAYINLAR

%4

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BIRINCIL KAYNAKLAR

1

acikarsiv.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

%1

2

www.yader.org

İnternet Kaynağı

%1

3

www.languageinternational.com.tr

İnternet Kaynağı

%1

4

www.ices-uebk.org

İnternet Kaynağı

%1

5

www.turkishstudies.net

İnternet Kaynağı

<%1

6

dergipark.ulakbim.gov.tr

İnternet Kaynağı

<%1

7

Submitted to Marmara University

Öğrenci Ödevi

<%1

8

cead2017.org

İnternet Kaynağı

<%1

9

Submitted to Istanbul Aydin University

Öğrenci Ödevi

<%1

10

www.j-humansciences.com

İnternet Kaynağı

<% 1

11

Submitted to Akdeniz Karpaz Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<% 1

12

BENZER, Elif and Fatma ŞAHİN. "The effect of project based learning approach on undergraduate students' environmental problem solving skills", Öğretmen Eğitimi Akademisi-Maya Akademi, 2013.

Yayın

<% 1

13

sbed.mku.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

14

turk-jes.firat.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

15

www.researchgate.net

İnternet Kaynağı

<% 1

16

oaji.net

İnternet Kaynağı

<% 1

17

acikerisim.deu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

18

hilaalim.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

19

dergipark.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

20

PAMUK, Mustafa. "Problem çözme becerisini geliştirmeye yönelik bir grup rehberlik programı", Fırat Üniversitesi, 2012.

Yayın

<% 1

21

KAŞKAYA, Alper, ÜNLÜ, İhsan, AKAR, M. Sadi and SAĞIRLI, Meryem Özturan. "Okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerinin öğretmen adaylarının mesleki tutumlarına ve öz yeterlik algılarına etkisi", İletişim Hizmetleri, 2011.

Yayın

<% 1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde